

EUROPOS
AUDITO RŪMAI

Specialioji ataskaita Nr. 16

2009

ISSN 1831-0885

EUROPOS KOMISIJOS VYKDOMAS
PASIRENGIMO NARYSTEI PAGALBOS
TURKIJAI VALDYMAS

LT

Specialioji ataskaita Nr. 16 // 2009

EUROPOS KOMISIJOS VYKDOMAS PASIRENGIMO NARYSTEI PAGALBOS TURKIJAI VALDYMAS

(pagal EB sutarties 248 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą)

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1
Faks. +352 4398-46410
El. paštas: euraud@eca.europa.eu
Tinklavietė: <http://www.eca.europa.eu>

Specialioji ataskaita Nr. 16 // 2009

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete.
Ji pasiekama per EUROPA serverį (<http://europa.eu>).

Katalogo duomenys pateikiami šio leidinio pabaigoje.
Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2009

ISBN 978-92-9207-574-3
doi:10.2865/66725

© Europos Bendrijos, 2009
Leidžiama dauginti, nurodžius šaltinį.

Printed in Luxembourg

TURINYS

Dalys

SANTRUMPOS

I–VIII SANTRAUKA

1–7 ĮVADAS

8–10 AUDITO APIMTIS IR METODAS

11–63 PASTABOS

11–19 STRATEGINIS PLANAVIMAS

13–19 TARYBOS IR KOMISIJOS STRATEGINIAI DOKUMENTAI NEBUVO PAKANKAMI, KAD ES PAGALBA BŪTŲ ORIENTUOTA Į PASIEKIAMUS TIKSLUS

20–35 PROJEKTŲ ATRANKA

22–29 PNPT PROJEKTŲ ATRANKA NEBUVO PAKANKAMAI GRIEŽTA
30–35 PROJEKTŲ ATRANKOS PROCEDŪRA PAGERĖJO PRADĖJUS TAIKYTI PNPP

36–52 DECENTRALIZUOTO ĮGYVENDINIMO SISTEMA (DIS)

38–47 TAIKANT DIS NEBUVO UŽTIKRINTA, KAD AUDITUOTI PROJEKTAI BŪTŲ ĮGYVENDINTI LAIKU, TAČIAU YRA VYKDOMI TAISOMIEJI VEIKSMAI
48–52 NUMATYTI AUDITUOTŲ PROJEKTŲ IŠDIRBIAI GALIAUSIAI BUVO PASIEKTI IR VERTINAMA, KAD JŲ REZULTATAI GREIČIAUSIAI IŠLIKS TVARŪS

53–63 VEIKLOS PRIEŽIŪRA IR VERTINIMAS

54–59 NE VISADA BUVO PRANEŠAMA APIE ĮGYVENDINIMO PROBLEMAS
60–63 PROJEKTŲ VERTINIMUI SKIRTI BENDRI DUOMENYS BUVO NEPAKANKAMI

64–71 IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

65–68 AR EUROPOS KOMISIJA UŽTIKRINO, KAD ES PAGALBA BŪTŲ SKIRTA PROJEKTAMS, KURIE SUKURIA DIDŽIAUSIĄ VERTĘ SIEKIANČIEMS ES STOJIMO PARTNERYSTĖS PRIORITETŲ?

69–70 AR EUROPOS KOMISIJA UŽTIKRINO, KAD TAIKANT DECENTRALIZUOTO ĮGYVENDINIMO SISTEMĄ BŪTŲ LAIKU IR SĖKMINGAI PASIEKTI PROJEKTŲ IŠDIRBIAI IR TIKSLAI?

71 AR EUROPOS KOMISIJA UŽTIKRINO, KAD BŪTŲ ĮDIEGTA VEIKSMINGA VEIKLOS PRIEŽIŪROS IR VERTINIMO SISTEMA?

I PRIEDAS — AUDITUOTŲ PROJEKTŲ SĄRAŠAS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

SANTRUMPOS

CFSA: Centrinė finansų ir sutarčių agentūra

DIS: Decentralizuoto įgyvendinimo sistema

DPPD: Daugiametis preliminarus planavimo dokumentas

EADP: Rytų Anatolijos vystymo programa

ES: Europos Sąjunga

ESGS: Europos Sąjungos generalinis sekretoriatas

JSK: Jungtinis stebėsenos komitetas

PNPP: Pasirengimo narystei pagalbos priemonė

PNPT: Pasirengimo narystei pagalba Turkijai

RACER: Svarbus, priimtinas, patikimas, paprastas ir atsparus

SMART: Konkretus, išmatuojamas, pasiekiamas, svarbus ir su laiko nuoroda

SP: Stojimo partnerystės programa

SANTRAUKA

I.

Nuo 2002 m. pasirengimo narystei pagalbos Turkijai priemone buvo finansuojamas projektų, skirtų paremti Turkijos pastangas įvykdyti būtinas stojimo į Europos Sąjungą sąlygas, įgyvendinimas (žr. 1–7 dalis).

II.

Audito metu siekta atsakyti į šiuos tris klausimus (žr. 8 dalį):

- a) Ar Europos Komisija užtikrino, kad ES pagalba būtų skirta projektams, kurie sukuria didžiausią vertę siekiant ES Stojimo partnerystės prioritetų?
- b) Ar Europos Komisija užtikrino, kad taikant decentralizuoto įgyvendinimo sistemą būtų laiku sėkmingai pasiekti projektų išdirbiai ir tikslai?
- c) Ar Europos Komisija užtikrino, kad būtų įdiegta veiksminga veiklos priežiūros ir vertinimo sistema?

III.

Audito Rūmai audito metu nagrinėjo užbaigtų projektų imtį, naujų projektų programavimo sistemą ir decentralizuoto įgyvendinimo sistemos veikimą (žr. 9–10 dalis).

SANTRAUKA

IV.

Pirmuoju pasirengimo narystei pagalbos laikotarpiu (PNPT 2002–2006) pasireiškė daug trūkumų, kurie buvo būdingi ir ankstesnėms pasirengimo narystei programoms: dideli vėlavimai, įgyvendinimo problemos, netinkami priežiūra ir vertinimas (žr. 36–42 ir 53–61 dalis).

V.

Vis dėlto numatyti tikrintų projektų išdirbiai buvo pasiekti ir, Audito Rūmų vertinimu, jų rezultatai greičiausiai išliks ir ateityje (žr. 48–52 dalis).

VI.

Komisija pradėjo taikyti priemones, skirtas pašalinti daugelį decentralizuotos įgyvendinimo sistemos trūkumų, visų pirma įdiegus naują pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP 2007–2013). Nors atrankos procedūros dėl to jau pagerėjo, galutinis šių pokyčių poveikis gali būti įvertintas tik stebint PNPP projektų vykdymą ateinančiais metais. (žr. 19, 30–34 ir 43–47 dalis).

VII.

Tačiau Audito Rūmai nustatė, kad Tarybos ir Komisijos strategijos dokumentai nebuvo pakankami, kad ES pagalbos teikimas būtų susietas su pasiekiamais pasirengimo narystei proceso tikslais. Be to, strateginiai ir projekto tikslai nebuvo pakankamai konkretūs, kad būtų galima įvertinti projekto išdavas. Komisija neturėjo informacijos, kuria remdamasi galėtų įrodyti pasirengimo narystei pagalbos veiksmingumą. (žr. 11–19 ir 53–63 dalis).

VIII.

Remdamiesi šiomis pastabomis Audito Rūmai Komisijai rekomenduoja pašalinti likusius bendro programavimo ir veiklos rezultatų valdymo trūkumus (žr. 65–71 dalis).

1 nuotrauka: vienas iš tikrintų projektų prisidėjo prie bendro tikslo stiprinti Turkijos jūrų saugą ir jūrų taršos prevenciją pagal ES reikalavimus.

Šaltinis: Europos Komisija.

ĮVADAS

1. Turkija šiuo metu yra viena iš trijų ES narystės siekiančių šalių kandidačių kartu su Kroatija ir Buvusiąja Jugoslavijos Respublika Makedonija. Su kiekviena šalimi candidate ES susitaria dėl Stojimo partnerystės programos. Stojimo partnerystės su Turkija programa buvo patvirtinta 2001 m. ir atnaujinta 2003, 2006 ir 2008 m. Tarybos sprendime nustatyti ES Stojimo partnerystės su Turkija prioritetai, kuriais vadovaudamasi Turkija gali daryti pažangą derybose dėl stojimo.
2. Siekdama šalims kandidatėms padėti priimti Europos integracijos keliamus iššūkius ir įgyvendinti reformas, kurios yra būtinos siekiant įvykdyti ES narystės kriterijus, ES teikia finansinę paramą. Kiekvienais metais parengiama nacionalinė programa, kurioje išvardijami vykdytini projektai.
3. Turkijos atveju 2002–2006 m. nacionalinės programos buvo finansuojamos pagal pasirengimo narystei pagalbos Turkijai (PNPT) schemą (žr. **1 lentelę**). 2007 m. PNPT buvo pakeista pasirengimo narystei pagalbos priemone (PNPP¹).

¹ PNPP teisinis pagrindas: 2006 m. liepos 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1085/2006, nustatantis pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP) (OL L 210, 2006 7 31, p. 82).

1 LENTELĖ

PAGAL PNPT ES FINANSUOTI PROJEKTAI IR METINIAI BIUDŽETAI

Nacionalinė programa	Projektų skaičius	Biudžeto asignavimai (milijonais eurų)
2002	18	126
2003	26	145
2004	38	237
2005	38	278
2006	44	463

4. Pagal PNPP Turkijai 2007–2013 m. buvo skirti 4 873 milijonai eurų. Ją sudaro penki komponentai, iš kurių didžiausias yra – pereinamojo laikotarpio pagalba ir institucijų stiprinimas – jam skirta 1 665 milijonai eurų². Tai pagrindinis ES pagalbos komponentas, skirtas įvykdyti politinius ir ekonominius kriterijus (apibrėžtus 1993 m. birželio mėn. Kopenhagoje įvykusiame Tarybos posėdyje)³ ir įgyvendinti *acquis*⁴ nuostatas, kurios yra privalomos siekiant įstoti į ES.
5. Komisija išlaiko bendrą atsakomybę už pasirengimo narystei pagalbos valdymą, o PNPT ir PNPP valdo Turkijos valdžios institucijos pagal decentralizuoto įgyvendinimo sistemą (DIS). Pagrindinis kiekvieno projekto naudos gavėjas (paprastai ministerija arba kita viešoji įstaiga) yra atsakingas už projekto idėjų siūlymą, reikalavimų nustatymą ir projekto veiklos valdymą. Turkijoje buvo įsteigtos naujos institucijos: ES generalinis sekretoriatas (ESSG), kuris yra iš esmės atsakingas už projektų atranką ir priežiūrą, ir Centrinė finansų ir sutarčių agentūra (CFSA), kuri yra visų ES finansuojamų projektų sutarčių sudarymo įgaliotinė.
6. Komisija buvo atsakinga už DIS institucijų ir projektų valdymo sistemos patvirtinimą (akreditavimą), kad jos galėtų pradėti veikti. Komisija taip pat tvirtina metinę nacionalinę programą (apimančią atskirus projektus, kurie buvo atrinkti finansuoti ES lėšomis), be to, Komisijos darbuotojai Ankaroje duoda išankstinį pritarimą organizuojant konkursus ir sudarant sutartis.
7. Jungtinis stebėsenos komitetas (JSK) Turkijoje prižiūri DIS veiklą. Jam bendrai pirmininkauja Komisija ir Turkijos valdžios institucijos, o į jo sudėtį įeina vyresniųjų pareigūnų lygio atstovai iš visų atitinkamų institucijų.

² Kiti komponentai yra tarpvalstybinio bendradarbiavimo komponentas, kuris yra taikomas pasienio regionams, esantiems tarp naudos gavėjų šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse bei tarp jų ir ES valstybių narių (IPA II); bei regioninis, žmogiškųjų išteklių ir kaimo plėtros komponentai (IPA III, IV ir V).

³ Vienas iš Kopenhagos politinių kriterijų yra institucijų, užtikrinančių valstybėje kandidatėje demokratiją, teisinę valstybę, žmogaus teises ir pagarbą mažumoms ir jų apsaugą, stabilumas. Pagal ekonominius kriterijus turi būti sukurta veikianti rinkos ekonomika ir gebėjimas atlaikyti konkurencijos spaudimą bei Europos Sąjungoje veikiančias rinkos jėgas. Daugiau informacijos apie derybas dėl stojimo galite rasti: http://europa.eu.int/comm/budget/publications/fin_manag_account_en.htm

⁴ *Acquis communautaire* (toliau – *acquis*) – tai ES teisės aktų visuma, apimanti apie 100 000 pirminės ir antrinės teisės aktų puslapių. Turkijos administracinės ir teisminės institucijos turi būti apmokytos įgyvendinti naujus ES teisės aktus ir užtikrinti jų vykdymą.

AUDITO APIMTIS IR METODAS

8. Audito tikslas buvo įvertinti, kaip Komisija valdė pasirengimo narystei pagalbą Turkijai atsižvelgiant į šiuos klausimus:
- a) Ar Europos Komisija užtikrino, kad ES pagalba būtų skirta projektams, kurie sukuria didžiausią vertę siekiant ES Stojimo partnerystės prioritetų?
 - b) Ar Europos Komisija užtikrino, kad taikant decentralizuoto įgyvendinimo sistemą būtų laiku sėkmingai pasiekti projektų išdirbiai ir tikslai?
 - c) Ar Europos Komisija užtikrino, kad būtų įdiegta veiksminga veiklos priežiūros ir vertinimo sistema?
9. Audito Rūmai audito metu nagrinėjo 11 PNPT projektų imtį iš 2002–2004 m. nacionalinėse programose patvirtintų 82 projektų, kadangi vėlesnių metų projektai tuo metu dar nebuvo baigti. Tikrinant projektus buvo siekiama įvertinti, koku mastu buvo pasiekti jų išdirbiai ir tikslai. Šio tikrinimo metu taip pat buvo gauta įrodymų apie programavimo, įgyvendinimo ir priežiūros sistemų trūkumų tipus. Imtį sudarė savo pobūdžiu, dydžiu ir geografine padėtimi įvairūs projektai. Paprasčiausią projektą imtyje sudarė viena sutartis, o didžiausiam buvo skirta 312 dotacijų. Imtį sudarančių projektų ES finansavimo dydis siekė nuo 1,5 iki 45 milijonų eurų (žr. **I priedą**).

10. Audito metu taip pat buvo nagrinėjamas strateginis planavimas ir naujų projektų atrankos procedūros nuo pirmųjų PNPP I komponento programavimo metų (2007 m.) iki 2008 m. gruodžio mėn. Šis komponentas buvo pasirinktas dėl to, kad jis buvo didžiausias iš penkių komponentų (52 % viso 2007 m. Turkijai skirto biudžeto) ir labiausiai panašus į PNPT.

Turkijos žemėlapis — vietovės, kuriose buvo atlikti auditai vietoje

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

PASTABOS

STRATEGINIS PLANAVIMAS

- 11.** Stojimo partnerystės prioritetų turi būti siekiama ne tik remiantis ES pagalba, bet ir nacionaliniais ištekliais ir kitų donorų pagalba bei nacionaline politika ir teisės aktais.
- 12.** Audito Rūmai nagrinėjo strategijos dokumentus ir programavimo sistemą, taikytus rengiant 2007 m. nacionalinę programą, siekdami įvertinti, ar Komisija taikė sistemingą metodą, kuriuo remiantis ES finansinė pagalba būtų skirta projektams, sukuriantiems didžiausią vertę siekiant prioritetų.

⁵ Pagal Finansinio reglamento 33 straipsnį (ir įgyvendinimo taisyklių 24 straipsnį) reikalaujama teikti veiklos ataskaitas, kuriose būtų pateikta informacija apie visų anksčiau nustatytų konkrečių, išmatuojamų, pasiekiamų, svarbių ir su laiko nuoroda tikslų įgyvendinimą.

⁶ Naujausia Plėtros GD veiklos ataskaita pateikta dokumento SEC(2008) 514 667 puslapyje: 2009 finansinių metų preliminarus Europos Komisijos bendrojo biudžeto projektas – darbinio dokumento I dalis.

TARYBOS IR KOMISIJOS STRATEGINIAI DOKUMENTAI NEBUVO PAKANKAMI, KAD ES PAGALBA BŪTŲ ORIENTUOTA Į PASIEKIAMUS TIKSLUS

- 13.** Pagal Finansinį reglamentą⁵ reikalaujama, kad visoms politikos priemonėms, finansuojamoms iš ES biudžeto, būtų nustatyti SMART (konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, svarbūs ir su laiko nuoroda) tikslai. Jie turi būti pateikti metinėse veiklos ataskaitose⁶ kaip veikla grindžiamo biudžeto sudarymo ir valdymo procedūrų dalis. Tačiau Komisija šių tikslų nepateikė veiklos ataskaitose dėl pasirengimo narystei išlaidų Turkijoje.
- 14.** 2006 m. Stojimo partnerystės programoje buvo nustatyti 236 prioritetai tam, kad Turkija įvykdytų *acquis* reikalavimus ir Kopenhagos kriterijus. Nebuvo nurodyta išvardintų prioritetų sąlyginė svarba; buvo diferencijuojama tik pagal jų terminą. 2006 m. Stojimo partnerystės programoje buvo nustatyta, kad trumpalaikiai prioritetai turėtų būti pasiekti per vienerius arba dvejus metus, o vidutinės trukmės prioritetai per trejus arba ketverius metus.
- 15.** Stojimo partnerystės prioritetai nebuvo sistemingai formuluojami konkrečiai ir išmatuojamai bei paaiškėjo, kad buvo nerealistiška juos pasiekti per Tarybos sprendime nustatytus laikotarpius.

16. 2007 m. Komisija įvertino, koku mastu Turkija pasiekė Stojimo partnerystės prioritetus. Paaiškėjo, kad Turkija iki tol buvo pasiekusi apie 60 prioritetų, sudarančių 30 % prioritetų, kurie turėjo būti pasiekti per Stojimo partnerystės programoje nustatytus terminus. Audito Rūmų analizė tai patvirtino. 67 % 2006 m. trumpalaikių prioritetų taip pat buvo įtraukti į 2008 m. Stojimo partnerystės programą, kas rodo, jog jie nebuvo įvykdyti per planuotą laikotarpį (žr. **2 lentelę**).

⁷ Nacionalinė *acquis* priėmimo programa.

17. Pavyzdžiui, 2001 m. Stojimo partnerystės programoje buvo nustatytas prioritetas „kovoti prieš organizuotą nusikalstamumą, narkotikus, prekybą žmonėmis, sukčiavimą, korupciją ir pinigų plovimą“, kuris turėjo būti pasiektas per dvejus metus. Jis buvo pakartotas kiekvienoje vėlesnėje Stojimo partnerystės programoje. Buvo aišku, kad tokio masto prioritetas per dvejų metų laikotarpį buvo neįvykdomas.

18. Pagal kiekvieną Stojimo partnerystės programą Turkija turi parengti planą, kuriame būtų nustatytos numatomos priemonės⁷. Šiuose planuose nebuvo nurodyta, kuriai veiklai yra reikalinga ES finansinė pagalba.

2 LENTELĖ

2006 IR 2008 M. SP TRUMPALAIKIŲ PRIORITETŲ PALYGINIMAS

2006 m. SP išvardyti 155 trumpalaikiai prioritetai, o 2008 m. SP – 139.
Iš 2006 m. SP trumpalaikių prioritetų: 80 (52 %) buvo pakartoti 2008 m. SP su nedideliais pakeitimais arba visai be pakeitimų. 24 (15 %) buvo pakartoti 2008 m. SP, tačiau patikslinus arba sugriežtinus formuluotę. 51 (33 %) nebuvo įtrauktas į 2008 m. SP.
35 iš 2008 m. SP trumpalaikių prioritetų buvo nauji arba anksčiau buvo vidutinės trukmės prioritetai.

19. 2007 m. Komisija pradėjo taikyti Daugiametį preliminarų planavimo dokumentą (DPPD). Tai – platus strateginis dokumentas, leidžiantis nustatyti pagrindinius prioritetus, kurie per artimiausius trejus metus turėtų būti finansuojami PNPP lėšomis. DPPD yra pagrindinė šiam tikslui skirta priemonė, kuri galėtų būti panaudota geriau paskirstyti ES lėšas. Tačiau aukštas apibendrinimo lygis apribojo jo konkretumą. Kai kuriose srityse dokumente iš esmės buvo tik pakartojami atitinkami Stojimo partnerystės programos prioritetai, o vienu atveju septyni prioritetai buvo apibendrinti viena formuluote: „Sugriežtinti religinės laisvės sričių teisinę ir teisminę apsaugą“. Taigi DPPD ES finansavimo tikslai nebuvo konkretesni, labiau išmatuojami arba pasiekiami nei buvo nustatyta Stojimo partnerystės programoje.

PROJEKTŲ ATRANKA

20. Projektus bendrai atranka Turkijos valdžios institucijos ir Komisija, po to jie įtraukiami į finansavimo susitarimą, kurį abi šalys pasirašo Komisijai patvirtinus susijusią metinę nacionalinę programą.
21. Audito Rūmai įvertino, ar vykdant projektų atrankos procedūrą buvo užtikrinama, kad finansuojami projektai:
- a) būtų tiesiogiai orientuoti į Stojimo partnerystės programos prioritetus;
 - b) turėtų konkrečius tikslus ir būtų galima vykdyti jų veiklos priežiūrą;
 - c) būtų gerai suplanuoti ir juos būtų įmanoma įgyvendinti.

PNPT PROJEKTŲ ATRANKA NEBUVO PAKANKAMAI GRIEŽTA

Atrenkant PNPT projektus, nepakankamai atsižvelgta į Stojimo partnerystės prioritetus

22. Būtina veiksminga procedūra, užtikrinanti, kad projektus nustatant pagal principą „nuo atskiro prie bendro“, kuris buvo pradėtas taikyti įdiegus DIS, būtų parengiami ir tvirtinami projektai, skirti Stojimo partnerystės prioritetams siekti.

23. Audito Rūmai 2002–2004 m. nacionalinėse programose patvirtintų projektų audito metu nustatė, kad tuo metu tokios procedūros nebuvo, o vieno iš 11 projektų atveju nebuvo atitinkamo Stojimo partnerystės prioriteto⁸. Nors tai buvo akivaizdžiai vertingas projektas (žr. 51 dalį ir 5 langelį), jo poreikis nebuvo paminėtas Stojimo partnerystės programoje, tuo tarpu daugiau kaip 100 kitų prioritetų atveju projektų nebuvo atrinkta. Kitų keturių tikrintų projektų⁹ tikslai ir apimtis nebuvo tiesiogiai orientuoti į Stojimo partnerystės prioritetus.

⁸ Projektas apėmė probacijos tarnybos steigimą įgyvendinant Turkijos kalėjimų reformos etapą, susijusį su teisminėms institucijoms ir kalėjimų tarnybai skirtų tarnybų steigimu. Įdiegus šią naują sistemą buvo pradėta taikyti įkalinimo alternatyva, pažeidėjams suteikianti galimybę bausmę atlikti bendruomenėje.

PNPT projektų tikslai ir rodikliai buvo nepakankami, kad būtų galima vykdyti veiklos priežiūrą

⁹ *Policijos teismo medicina, kultūrinės teisės, kelių transportas ir Rytų Anatolijos vystymo programa.*

24. Kiekvieno nacionalinėje programoje įtraukto projekto atveju reikalingas išsamus projekto apibūdinimas, kuris yra vadinamas *project fiche* (projekto kortelė). Jame turėtų būti nustatyti projekto tikslai, numatomi rezultatai ir objektyviai patikrinami rodikliai bei įgyvendinimo kartelės.
25. Audito Rūmai atliko projekto kortelių testus, siekdami patikrinti, ar projekto tikslai ir numatomi rezultatai buvo SMART (konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, svarbūs ir su laiku nuoroda), o projekto veiklos priežiūros rodikliai buvo RACER (svarbūs, priimtini, patikimi, paprasti ir atsparūs).
26. Nors projekto kortelės buvo veiklos priežiūros sistemos pagrindas, Audito Rūmai nustatė, kad tik dviejų projektų iš 11 atveju (*vartotojų apsauga* ir *probacijos tarnyba* 2004 m. nacionalinėje programoje) tikslai buvo SMART, o veiklos rodikliai – RACER. Pavyzdžiui, *probacijos tarnybos* projekto kortelėje buvo nustatyti septyni rodikliai, skirti išmatuoti probacijos, kaip bausmės atlikimo kalėjime alternatyvos, poveikį.

27. Kadangi nebuvo nustatyti baziniai duomenys – atskaitos taškas, pagal kurį būtų buvę galima matuoti pagerėjimą, bet koks tikslų pasiekimo masto vertinimas buvo beveik neįmanomas. **1 langelyje** parodyta, kad *Rytų Anatolijos vystymo programos* komponentų tikslai galėjo būti išmatuojami. Tačiau projekto kortelėje nebuvo pateikti nei rodikliai, nei baziniai duomenys, kuriais remiantis būtų galima įrodyti pažangą arba nustatyti tikslus.

RYTŲ ANATOLIJOS VYSTYMO PROGRAMA (EADP)

45 milijonų eurų EADP buvo sudaryta iš keturių komponentų, kurių tikslai buvo šie:

Žemės ūkis: Programos teritorijoje pagerinti kaimo žmonių ir organizacijų pajėgumus žemės ūkio srityje, pajamų lygį ir gyvenimo kokybę. (Nepateikta rodiklių arba bazinių duomenų, susijusių su pajėgumais žemės ūkio srityje, pajamomis ir t. t.)

MVĮ: Skatinti mažųjų ir vidutinių įmonių veiklą centriniame ir vietos lygmenyje stiprinant jų gebėjimą taikyti naujas metodikas ilgalaikio novatoriško regioninio vystymo srityje. (Nepateikta su MVĮ veikla susijusių rodiklių arba bazinių duomenų.)

Turizmas: Populiarinti regioną kaip nacionalinę ir tarptautinę turistų lankomą vietą ir padėti išsaugoti gamtines ir istorines vietas. (Nepateikta rodiklių arba bazinių duomenų, susijusių su nacionalinių ir (arba) tarptautinių turistų skaičiais.)

Socialinis vystymasis: Atkurti socialinę pusiausvyrą moterims suteikiant galimybę siekti raštingumo ir užsiimti pajamų duodančia veikla. (Nepateikta su moterų dalyvavimu susijusių rodiklių arba bazinių duomenų.)

Nebuvo pakankamai atsižvelgta į PNPT projektų galimybes

- 28.** Apibrėžus projekto tikslus, turi būti nustatyta įranga, patalpos, vykdant projektą numatomi veiksmai ir veiklos. Konkretūs projekto reikalavimai buvo išsamiai nustatyti tik dviem atvejais iš 11 tikrintų projektų: *jūrų sauga* 2002 m. nacionalinėje programoje ir *mokesčių administravimas* 2004 m. nacionalinėje programoje. Kitų devynių projektų specifikacijos buvo skirtingu laipsniu netinkamos.
- 29.** Pavyzdžiui, *fitosanitarinio „acquis“*¹⁰ projekte nebuvo tinkamai apsvaistytos patalpos, kurias turėjo suteikti Turkijos valdžios institucijos. Tik pradėjus vykdyti projektą buvo nustatyta, kad prireiks visiškai naujų pastatų ir reikšmingų darbo praktikos pakeitimų. Tokios apimties darbas negalėjo būti atliktas neviršijant projekto biudžeto ir terminų. Todėl projektui nepavyko gauti numatytos laboratorijos akreditacijos, nors ES finansuojama įranga buvo pristatyta ir mokymai surengti kaip buvo numatyta.

¹⁰ *Fitosanitarinio „acquis“* projekto tikslas – derinimas su ES augalų sveikatos teisės aktais ir praktika.

PROJEKTŲ ATRANKOS PROCEDŪRA PAGERĖJO PRADĖJUS TAIKYTI PNPP

- 30.** Audito Rūmų atlikto 2007 m. nacionalinės programos vienos atrankos procedūros audito metu nustatyta, kad Komisija taikė sistemingus ir dokumentuojamus kiekvieno projekto pasiūlymo patikrinimus prieš nagrinėjant jo įtraukimą į programą.
- 31.** Pavyzdžiui, ankstyvame etape buvo atliekami patikrinimai, ar projektas atitiko DPPD ir Stojimo partnerystės programoje nustatytus prioritetus. Projekto pasiūlymai, kurių atitikimas negalėjo būti nustatytas, buvo atmesti.

- 32.** Komisija taip pat pripažino, kad būtina gerinti rodiklius, siekiant geriau išmatuoti projekto tikslų įvykdymą, ir pradėjo taikyti jų kokybės patikrinimus. Naudos gavėjams buvo pateiktos gairės, kaip apibrėžti aiškius tikslus ir jų matavimui skirtus rodiklius.
- 33.** Be to, Komisija Turkijos institucijas įpareigojo kiekvienam projektui parengti poreikių įvertinimus arba galimybių studijas ir įdiegti patikras, siekiant užtikrinti, kad tai būtų daroma. Komisija rekomendavo investicinių projektų ekonominį įvertinimą (paprastai ekonominės naudos analizės forma). Ji taip pat reikalavo atlikti siūlomuose projektuose numatytų tiekiamų komponentų rinkos tyrimus, siekiant įvertinti tikruosius poreikius ir įrangai įsigyti reikalingą biudžetą. Komisija Turkijos institucijoms pateikė gaires, kaip parengti tokius tyrimus.
- 34.** Audito Rūmų analizė parodė, kad naujos priemonės buvo vykdomos 2007 m. nacionalinės programos atveju, tačiau jų taikymą dar buvo galima gerinti. Projektų pasiūlymai nebuvo įvertinti jų numatomo veiksmingumo ir efektyvumo *siekiant* prioritetų požiūriu. Toks įvertinimas leistų atlikti prasmingą alternatyvų palyginimą ir pasirinkti didžiausią poveikį galinčius turėti projektus.
- 35.** Naujos priemonės turėtų leisti Komisijai atrinkti projektus tokiu būdu, kuris leistų sumažinti problemas, nustatytas pagal 2002–2004 m. nacionalines programas vykdytų projektų audito metu. Tačiau visas pagerinimų poveikis gali būti įvertintas tik visiškai įvykdžius 2007 m. nacionalinės programos projektus (2012 m.).

DECENTRALIZUOTO ĮGYVENDINIMO SISTEMA (DIS)

- 36.** Turkijos valdžios institucijoms DIS suteikia teisinį ir administracinį pagrindą Komisijai prižiūrint valdyti ES finansuojamus projektus. Tai reikalauja tinkamų ir pakankamais ištekliais aprūpintų administracinių įstaigų – t. y. ESGS ir CFSA (žr. 5 dalį) – ir pakankamų naudos gavėjų gebėjimų įgyvendinti projektus.

- 37.** Audito Rūmai įvertino, ar DIS buvo sėkminga valdant projektus, visų pirma:
- a) laiku įgyvendinant audituotus projektus, vykdytus pagal 2002–2004 m. nacionalines programas;
 - b) pasiekiant numatytus išdirbius ir potencialias tvarias išdavas.

TAIKANT DIS NEBUVO UŽTIKRINTA, KAD AUDITUOTI PROJEKTAI BŪTŲ ĮGYVENDINTI LAIKU, TAČIAU YRA VYKDOMI TAISOMIEJI VEIKSMAI

- 38.** 2003 m. Komisija įvertino DIS struktūros ir personalo pajėgumus kaip patenkinamus ir patvirtino, kad šiuo pagrindu pagal DIS būtų vykdoma PNPT. Tačiau iš tikrųjų DIS nepakako kvalifikuotų ir tinkamai apmokytų darbuotojų, kurie galėtų susidoroti su 2002–2004 m. nacionalinėse programose patvirtinta biudžeto ir projektų apimtimi (žr. **2 langelį**). Nepaisant to, Komisija patvirtino nacionalines programas, kurių finansinės sumos ir projektų skaičius kiekvienais metais buvo vis didesni (žr. 1 lentelę).

VĒLAVIMŲ DĒL DIS PERSONALO IR PATIRTIES STOKOS PAVYZDŽIAI

Kelių transporto projektas 2004 m. nacionalinėje programoje

Techninės specifikacijos buvo parengtos 2004 m. pabaigoje, tačiau dėl personalo trūkumo CFSA savo pastabas pateikė tik po septynių mėnesių. Iš viso viešųjų pirkimų dokumentų užbaigimas ir patvirtinimas užėmė daugiau kaip pusantrų metų.

Fitosanitarinio acquis projektas 2002 m. nacionalinėje programoje

Projekto techninės pagalbos sutarties parengimas iš viso truko metus, nes dėl naudos gavėjo nepatyrimo rengiant tokias sutartis buvo sudaryti dešimt sutarties projektų. Todėl techninė pagalba vėlavo apie 11 mėnesių.

- 39.** Atsižvelgdama į vėlavimus CFSA pirmenybę teikė senesnių projektų konkursams ir sutarčių sudarymui, kad nepažeistų sutarčių sudarymo terminų ir tokiu būdu neprarastų ES finansinių asignavimų. Dėl to einamųjų metų projektai nebuvo vykdomi kaip suplanuota, o tai savo ruožtu lėmė sistemingus vėlavimus¹¹. Todėl kiekvienos PNPT 2002–2005 m. nacionalinės programos įgyvendinimo laikotarpis turėjo būti pratęstas vieneriais metais. Dalis 2006 m. NP terminų taip pat turėjo būti nukelti.
- 40.** Audito Rūmai nustatė, kad taikant DIS nebuvo laiku įgyvendinti septyni audituoti 2002–2004 m. nacionalinių programų projektai iš 11, o kiti keturi projektai buvo įgyvendinti tik iš dalies.
- 41.** Pirmasis projekto įgyvendinimo etapas yra konkursas, kuris gali prasidėti Komisijai patvirtinus nacionalinę programą. Septynių audituotų projektų atveju tame etape konkurso pradėti nebuvo galima: ministerija naudos gavėja nebuvo išsamiai parengusi projekto specifikacijos ir kitų dokumentų, kad galėtų paskelbti kvietimą teikti pasiūlymus, kuris yra būtinas siekiant surasti tinkamus rangovus. Pavyzdžiui, *muitinės modernizavimo ir kultūrinių teisių* projektų atveju nuo projekto patvirtinimo 2004 m. nacionalinėje programoje iki konkurso pradžios praėjo 17 mėnesių.

¹¹ Ankstesnėse Audito Rūmų ataskaitose nustatytos panašios pasirengimo narystei pagalbos problemos: Specialioji ataskaita Nr. 12/2008 dėl 2000–2006 m. struktūrinės pasirengimo stojimui politikos instrumento (ISPA); Specialioji ataskaita Nr. 4/2006 dėl *Phare* investicinių projektų Bulgarijoje ir Rumunijoje; Specialioji ataskaita Nr. 5/2004 dėl *Phare* paramos, kurios paskirtis – padėti šalims kandidatėms pasirengti struktūrinių fondų valdymui; Specialioji ataskaita Nr. 6/2003 dėl porinimo, kaip pagrindinės priemonės remiant institucijų stiprinimą šalyse kandidatėse.

MUITINĖS MODERNIZAVIMO PROJEKTAS 2004 M. NACIONALINĖJE PROGRAMAJE:

2004 m. NP buvo patvirtinta 2005 m. sausio mėn. Skelbimas apie automobilių ir įrangos (įskaitant rentgeno skaitytuvų) pirkimą buvo paskelbtas tik 2006 m. rugpjūčio 31 d. ir sutartis buvo sudaryta paskutinę galimą dieną, t. y. 2006 m. lapkričio 30 d. Dvi viešųjų pirkimų procedūros turėjo būti nutrauktos, nes pasiūlymai neatitiko specifikacijų. Kadangi nebuvo laiko iš naujo pradėti viešųjų pirkimų procedūrą, dėl šių vėlavimų buvo panaikinta apie 3,7 milijono eurų asignavimų (21 % viso įrangai skirto 18 milijonų eurų biudžeto). Komisija turėjo vieneriais metais pratęsti įgyvendinimo laikotarpį (iki 2008 m. lapkričio 30 d.), kad būtų galima užbaigti likusią projekto dalį.

42. Sutarčių sudarymo etapas apima gautų pasiūlymų tikrinimą, rangovo atranką ir sutarties pasirašymą. Tai daugiausia CFSA atsakomybė. Nė viena iš tiekimo sutarčių audituojamoje imtyje nebuvo pasirašyta pagal tvarkaraštį. Dėl viešųjų pirkimų arba sutarčių sudarymo vėlavimų atitinkamai sumažėja likęs disponuojamas laikas, skirtas projekto veiklai vykdyti, o tai kai kurių projektų atveju turėjo reikšmingų pasekmių (žr. **3 langelį**).

2 nuotrauka: ES finansuojami skaitytuvai uostuose ir pasienio postuose, skirti tikrinti transporto priemones dėl neteisėtos prekybos žmonėmis, narkotikais ir ginklais *Muitinės modernizavimo* projekte.

Šaltinis: Turkijos muitinė.

3 nuotrauka: ES finansuojamais skaitytuvais aptiktas įtartinas turinys.

Šaltinis: Turkijos muitinė.

- 43.** Atsižvelgdama į problemas, kurios kilo dėl personalo stygiaus CFSA, Komisija 2005 m. ir 2006 m. nacionalines programas patvirtino su sąlyga, kad CFSA bus padidintas darbuotojų skaičius: iki 80 2005 m. nacionalinės programos atveju ir iki 100 2006 m. nacionalinės programos atveju.
- 44.** Siekiant sumažinti riziką, susijusią su tuo, kad sutartys sudaromos paskutinę akimirką, Komisija pradėjo taikyti tarpinius terminus. Jie pradėti taikyti 2005 m. nacionalinėje programoje, tačiau buvo veiksmingesni 2006 m. nacionalinėje programoje, nepaisant to, kad joje turėjo būti apdorotas mažesnis sutarčių skaičius (žr. **3 lentelę**).
- 45.** Vykdam 2007 m. nacionalinės programos atrankos procedūras buvo pradėtos taikyti naujos patikros (žr. 30 dalį), kuriomis buvo siekiama sumažinti vėlavimų dažnį. Buvo atliekamas naudos gavėjo absorbcijos pajėgumo įvertinimas ir tikrinamas „projekto užbaigtumas“ projekto atrankos procedūros galutiniame etape, siekiant užtikrinti, kad projektas galėtų būti nedelsiant pradėtas įgyvendinti.

3 LENTELĖ

DUOMENYS APIE SUTARČIŲ SUDARYMĄ

Programa	Sutarties sudarymo terminas	Visų sutarčių skaičius	Paskutinį mėnesį sudarytos sutartys	
2002 m. NP	2004 11 30	351	287	82 %
2003 m. NP	2005 11 30	501	454	91 %
2004 m. NP	2006 11 30	752	688	91 %
2005 m. NP	2007 11 30	604	470	78 %
2006 m. NP	2008 11 30	378	85	22 %

- 46.** Komisija taip pat įdiegė naujas procedūras, CFSA vadovui suteikdama atsakomybę užtikrinti, kad ministerijos naudos gavėjos turėtų projektų įgyvendinimui būtinus pajėgumus, įskaitant personalą. Pradedant 2007 m. nacionaline programa, ministerijoms naudos gavėjoms atlikus savęs įvertinimą, CFSA vadovas vykdo „mažuosius akreditavimus“.
- 47.** Kadangi ši procedūra audito metu buvo vis dar vykdoma, šios priemonės poveikis dar negali būti įvertintas. Tačiau Komisija jau nustatė, kad naudos gavėjai negavo aiškių gairių ir CFSA neturėjo patenkinamos savęs įvertinimų testavimo procedūros.

NUMATYTI AUDITUOTŲ PROJEKTŲ IŠDIRBIAI GALIAUSIAI BUVO PASIEKTI IR VERTINAMA, KAD JŲ REZULTATAI GREIČIAUSIAI IŠLIKS TVARŪS

- 48.** Projektai naudoja išteklius (indėlius) tam, kad būtų sukuriami išdirbiai ir pasiekiami tikslai (numatyti rezultatai ir išdavos). Šios sąvokos yra apibrėžtos **4 langelyje**.

4 LANGELIS

PROJEKTO IŠDIRBIŲ IR TIKSLŲ APIBRĖŽTIS

Išdirbiai — tai, kas tiesiogiai pagaminama arba atliekama pasitelkiant projektui skirtus išteklius. Pavyzdžiai: pristatyta laboratorinė įranga (fitosanitarinis *acquis*); surengti mokymo kursai (EADP).

Rezultatai — tiesioginiai pokyčiai, atsirandantys įgyvendinant projektą. Pavyzdžiai: laboratorinės įrangos naudojimas testuoti augalus dėl ligų; mokymo kursuose moterų įgyti nauji įgūdžiai.

Poveikiai — ilgesnės trukmės pasekmės, kurias galima stebėti užbaigus projektą. Pavyzdžiai: sumažėjęs augalų ligų paplitimas; didesnės galimybės moterims užsiimti pajamų duodančia veikla.

Išdavos — rezultatai ir poveikis.

Tikslas — suformuluotos išdavos, kurias tikimasi pasiekti.

49. Kaip apibūdinta 24–27 dalyse, nebuvo nustatyti SMART projektų tikslai ir rodikliai, todėl Komisija negalėjo įrodyti, koku mastu projekto valdymas buvo sėkmingas siekiant tikslų. Todėl atlikdami vertinimą Audito Rūmai išnagrinėjo tik tai, ar buvo įrodymų, kad vykdant projektus buvo pasiekti jų numatyti *išdirbiai*. Įvertinimas buvo pagrįstas priežiūros ataskaitų peržiūra, interviu su 11 pagrindinių ministerijų naudos gavėjų ir 19 vizitų vietoje, kuriuos atliko Audito Rūmų auditoriai tam, kad gautų įrodymų apie pasiektus išdirbius.
- 12 *Jūrų saugos* (2002 m. NP), *muitinės modernizavimo* (2004 m. NP) ir *probacijos tarnybos* (2004 m. NP).
50. Audito Rūmai nenustatė reikšmingų trūkumų, susijusių su projektų išdirbių pasiekimu: jie buvo visiškai pasiekti trijų¹² iš 11 pagal audituotas sutartis vykdytų projektų atvejais ir beveik pasiekti likusių aštuonių projektų atvejais (žr. **4 lentelę**). Keletas nustatytų problemų kilo dėl trūkumų projektų koncepcijos rengimo ir atrankos etape (žr. 20–29 dalis) ir dėl vėlavimų viešųjų pirkimų ir sutarčių sudarymo metu.

4 LENTELĖ

IŠDIRBIAI IR TVARUMAS

	Projektai										
	Jūrų sauga	Fitosanitarinis acquis	Policos teismo medicina	Kultūrinės teisės	Vartotojų apsauga	Biocidai ir vanduo	Muitinės modernizavimas	mokesčių administravimas	Kelių transportas	Probacijos tarnyba	EADP
Išdirbiai buvo gauti ir prisidėjo prie tikslų	T	/	/	/	/	/	T	/	/	T	/
Projektas greičiausiai išliks tvarus	T	N	T	/	/	/	/	T	/	T	/

Kriterijai:

T = Visiškai pasiekti; **/** = Didžia dalimi pasiekti; **N** = Nepasiekti.

51. Projektas yra tvarus, jei baigus teikti ES finansavimą jis ir toliau duoda rezultatų ir yra pasiekiamas jo poveikis. Kiek leidžia darbo apribojimai, susiję su audituotų projektų užbaigtumu, Audito Rūmai įvertino, kad dešimties iš 11 audituotų projektų rezultatai greičiausiai išliks tvarūs (žr. **4 lentelę**). Vienintelė išimtis buvo *fitosanitarinio „acquis“* projektas 2002 m. nacionalinėje programoje. Nors buvo pasiekti daugelis jo numatytų išdirbių, kilo rizika jo tvarumui, nes jam nebuvo skirta akreditacija (žr. 29 dalį), stigo laboratorijos personalo ir laboratorijos įrangos tiekėjas nevykdė sutartyje numatytos priežiūros.
52. Be to, yra labiau tikėtina, kad projektas išliks tvarus, kai naudos gavėjas parodo aukštą savinimosi lygį kaip parodyta **5 langelyje**. Savinimosi lygis pasireiškia tuomet, kai naudos gavėjas jaučiasi aktyvus iniciatyvos dalyvis, pavyzdžiui, kai jis pats ją pasiūlo, prisideda prie planavimo ir koncepcijos, valdo įgyvendinimą ir mano, kad jam naudinga ją tęsti. Turkijoje šių sąlygų įvykdymas darosi labiau tikėtinas taikant DIS sistemą, pagal kurią projektai atrenkami remiantis principu „nuo atskiro prie bendro“ ir projektų įgyvendinimą valdo naudos gavėjas. Nors nuosavybė yra tik vienas iš keleto veiksnių, darančių poveikį tvarumui, Audito Rūmai mano, kad tvarumui buvo sudarytos tinkamos sąlygos – tai rodo projektų savinimasis bei tai, kad buvo gauti planuoti išdirbiai

PROBACIJOS TARNYBOS PROJEKTAS 2004 M. NACIONALINĖJE PROGRAMOJE

Techninė pagalba – neabejotinai svarbiausias projekto elementas – buvo įgyvendinta efektyviai ir laiku. Tačiau buvo vėluojama tiekiant biuro įrangą: skelbimas apie pirkimą buvo paskelbtas daugiau kaip 17 mėnesių vėliau nei buvo numatyta projekto kortelėje. Vėlavimo poveikis sumažėjo teisingumo ministerijai parūpinus alternatyvią įrangą už Turkijos nacionalines lėšas tam, kad probacijos tarnybos galėtų pradėti veiklą.

VEIKLOS PRIEŽIŪRA IR VERTINIMAS

- 53.** Veiklos priežiūra ir vertinimas yra reikalingi tam, kad būtų teikiama informacija priimant sprendimus ir būtų galima įrodyti, kad laikomasi patikimo finansų valdymo principo. Audito Rūmai nagrinėjo, ar Komisija turėjo rimtą pagrindą, kuriuo remdamasi ji galėtų peržiūrėti projektų įgyvendinimą ir įvertinti projektų tikslų pasiekimą ir ES finansuojamų projektų poveikį siekiant Stojimo partnerystės prioritetų.

NE VISADA BUVO PRANEŠAMA APIE ĮGYVENDINIMO PROBLEMAS

- 54.** DIS buvo prižiūrima, ar projektai nenukrypo nuo plano, rengiant reguliarius posėdžius ir priežiūros ataskaitas.
- 55.** Posėdžiams pirmininkavo kiekvieno projekto naudos gavėjas tam, kad būtų stebima pažanga ir sprendžiamos problemos, su kuriomis buvo susidurta įgyvendinant projektą. Komisija, CFSA ir ESGS privalėjo dalyvauti posėdžiuose, kad galėtų gauti ir pateikti naujausią informaciją. Nors posėdžių protokolai ne visada buvo rengiami, Audito Rūmai išnagrinėjo mažą jų imtį, susijusią su audituotais projektais. Jie patvirtino, kad būdavo nustatomos kasdieninės įgyvendinimo problemos ir sprendžiama dėl tolesnių priemonių, tačiau kai kurie svarbūs klausimai nebuvo dokumentuojami. Nors ESGS yra atsakingas už įgyvendinimo pažangos peržiūrą ir prireikus taisomųjų priemonių rekomendavimą JSK, Audito Rūmai nustatė, kad ESGS nedalyvavo nė viename į imtį įtrauktame posėdyje.

- 56.** DIS buvo rengiamos dvi projektų priežiūros ataskaitų rūšys. Pirmoji buvo CFSA mėnesinė ataskaita apie viešuosius pirkimus, sutarčių sudarymą ir mokėjimus. Šios ataskaitos buvo teikiamos EB delegacijai, kad atliktų veiklos patikrinimą, ir Komisijos finansų padaliniui, kad atliktų finansinį patikrinimą. Kita rūšis buvo naudos gavėjo šešių mėnesių ataskaita apie projektų veiksmų vykdymą, kuri buvo teikiama ESGs. Tačiau Audito Rūmai nustatė, kad šiose ataskaitose nebuvo paminėti kai kurie reikšmingi vėlavimai ir projektų vykdymo problemos (žr. **5 lentelę**).
- 57.** Ataskaitos suteikė galimybę stebėti pažangą pagal kiekvienoje *projekto kortelėje* skirtingiems projekto įgyvendinimo etapams nustatytas korteles. Tačiau jos buvo nustatytos tik projekto pradžios ir pabaigos dienomis: ataskaitose nebuvo nurodoma, kada buvo pasiekta kiekviena tarpinė kartelė. Todėl projekto pabaigoje nebuvo išsamaus registro, kuris galėtų parodyti, koku mastu projektas buvo įgyvendintas pagal planą.

5 LENTELĖ

NAUDOS GAVĖJŲ PROJEKTŲ PRIEŽIŪROS ATASKAITOSE NEPAMINĖTI TRŪKUMAI IR ATITINKAMI VYKDYTI VEIKSMAI

<i>Biocidai ir vanduo</i>	Trūkumai, susiję su laboratorijos patalpomis, nebuvo paminėti naudos gavėjo priežiūros ataskaitoje, tačiau buvo paskelbti ES konsultanto ketvirtinėje ataskaitoje. Naudos gavėjas įvykdė taisomuosius veiksmus (finansuojamus Turkijos lėšomis) ir projektas buvo sėkmingai užbaigtas.
<i>Fitosanitarinis „acquis“</i>	Auditoriai nustatė, kad buvo pristatyta netinkama laboratorijos įranga ir suteiktos neadekvačios laboratorijos patalpos (žr. 29 ir 51 dalis, 2 langelį ir 4 lentelę). Komisijai apsilankius vietoje, naudos gavėjas ėmėsi taisomųjų veiksmų dėl vienoje vietovėje pasiūlytų laboratorijos patalpų atnaujinimo.
<i>Muitinės modernizavimas</i>	Rentgeno skaitytuvo įrengimo vėlavimas nebuvo paminėtas naudos gavėjo ataskaitoje, kadangi naudos gavėjas nebuvo suplanavęs įrengti papildomo skaitytuvo įtvirtinimo, ką jis vėliau padarė savo lėšomis.

- 58.** JSK skirtas „tarpines vertinimo ataskaitas“ kasmet rengė išorės įmonė, su kuria sutartį sudarė Komisija. Jose buvo teikiamas visų projektų, kurie buvo aktyvūs, t. y. buvo įgyvendinami ataskaitinio laikotarpio pabaigos dieną, apibendrinimas. Jų paskirtis buvo peržiūrėti kiekvieno projekto įgyvendinimą jo svarbumo, efektyvumo ir galimo veiksmingumo, poveikio ir tvarumo atžvilgiu. Tai buvo daroma daugiausia remiantis DIS priežiūros ataskaita ir interviu. Taip pat buvo parengta bendra ataskaita, kurioje buvo pateiktos rekomendacijos, kaip gerinti DIS sistemos veikimą ir programavimą. Atsižvelgdamas į šias rekomendacijas JSK priėmė keletą sprendimų.
- 59.** Kadangi tarpinės vertinimo ataskaitos buvo metinės ir jose nebuvo pateikiamas užbaigtų projektų įvertinimas, informacija nebuvo skelbiama laiku ir nebuvo pakankamai išsamiai tam, kad būtų galima vykdyti veiklos valdymą. Be trūkumų, kurie buvo nustatyti DIS projektų priežiūros ataskaitose, ir be to, kad turimi duomenys nebuvo subendrinti, nebuvo naudingos priežiūros informacijos apie tai, kuriuose etapuose įvyko vėlavimai arba kokie jie buvo. Todėl nebuvo išsamios, patikimos ir laiku teikiamos valdymo informacijos, kuri leistų sudaryti metinį CFSA darbo krūvio paskirstymo tvarkaraštį, kiek įmanoma sumažinti kliūtis ir atsilikimą bei vykdyti skubią intervenciją, jei nėra pasiekiamos kartelės.

PROJEKTŲ VERTINIMUI SKIRTI BENDRI DUOMENYS BUVO NEPAKANKAMI

- 60.** Be to, kad buvo trūkumų formuluojant projekto tikslus ir rodiklius, kurie buvo aprašyti 24–27 dalyse, *projekto kortelėse* apibrėžti veiklos rodikliai priežiūros ataskaitose nebuvo naudojami 10 iš 11 audituotų projektų. Jie apėmė du projektus, kuriems buvo apibrėžti keli gerai parengti rodikliai (žr. 26 dalį). Todėl Komisija neturėjo informacijos apie tai, kiek sėkmingas buvo projektų tikslų vykdymas.

- 61.** Daugeliu atvejų projektų rezultatai ir poveikis bus pasiekti tik praėjus tam tikram laikui po to, kai projektui bus atliktas galutinis mokėjimas, nors šie rodikliai yra svarbiausi vertinant išlaidų veiksmingumą. Kadangi nebuvo galutinės projekto ataskaitos, Komisija neturėjo duomenų, skirtų *projekto kortelėje* nustatytiems rodikliams apskaičiuoti užbaigus projektą, rinkimo sistemos. Nebuvo nuostatų, susijusių su priežiūra ir ataskaitų apie projekto tvarumą teikimu bei projekto tikslų pasiekimu po galutinio mokėjimo dienos.
- 62.** Per šešerius ES pasirengimo narystei pagalbos Turkijai teikimo metus nebuvo atskirų projektų arba visos programos veiksmingumo *ex post* įvertinimo sistemos, atsižvelgiant į tai, ar buvo pasiekti Stojimo partnerystės prioritetai ir kiek Turkija pažengė link ES narystės.
- 63.** Be to, tai kad daugelis strateginių pasirengimo narystei finansinės pagalbos tikslų nebuvo konkretūs, išmatuojami arba pasiekiami per nustatytą laiką, rodo kad nebuvo pakankamo pagrindo, kuriuo remiantis būtų galima vykdyti išlaidų priežiūrą, įskaitant ir ekonomiškumą.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

64. Audito Rūmai nustatė Komisijos atliekamo pasirengimo narystei pagalbos Turkijai valdymo trūkumų PNPT laikotarpiu. Nuo to laiko Komisija ėmėsi veiksnių gerinti PNPP procedūras, nors galutinis šių pokyčių poveikis gali būti įvertintas tik ateityje. Būtina ir toliau gerinti prioritetų nustatymą ir finansavimo veiksmingumą.

AR EUROPOS KOMISIJA UŽTIKRINO, KAD ES PAGALBA BŪTŲ SKIRTA PROJEKTAMS, KURIE SUKURIA DIDŽIAUSIĄ VERTĘ SIEKIANT ES STOJIMO PARTNERYSTĖS PRIORITETŲ?

65. Nebuvo mechanizmo, kuris užtikrintų, kad pasiūlytuose ir atrinktuose projektuose būtų geriausiai panaudojami ES finansiniai ištekliai siekiant Stojimo partnerystės prioritetų.
66. Stojimo partnerystės programoje yra nustatyta daugybė prioritetų, kurie turi būti pasiekti Turkijai ruošiantis ES narystei. ES pagalba yra skirta prisidėti prie pačios Turkijos pastangų siekti šių prioritetų. Nebuvo aiškios hierarchijos, pagal kurią Stojimo partnerystės tikslai būtų tikslinami metinėse nacionalinėse programose, patvirtintuose projektuose bei atskiruose projektų komponentuose ir veiksmuose. Nebuvo konkrečių kriterijų ir aiškios sistemos, pagal kurią būtų nustatomos prioritetinės sritys, kurioms turi būti skiriama ES pagalba. Nenustatyti konkretūs, išmatuojami ir pasiekiami pagalbos tikslai ir terminai nebuvo realistiški.
67. Todėl nebuvo rimto pagrindo, kuriuo remiantis būtų galima prižiūrėti veiklą.
68. Nors projektų atrankos procedūros žymiai pagerėjo pradėjus taikyti PNPP, vis dar nebuvo vertinama, kiek pasiūlymai gali būti veiksmingi ir efektyvūs *siekiant* strateginio tikslo, o tai leistų atlikti prasmingą alternatyvų palyginimą ir atrinkti projektus, galinčius turėti didžiausią poveikį.

REKOMENDACIJOS DĖL STRATEGINIŲ TIKSLŲ

Komisija turėtų pagerinti programavimą įdiegdama patikimą metodiką, skirtą nustatyti strateginius tikslus, kuriems ES finansinė pagalba yra reikalingiausia. Metodika turėtų užtikrinti, kad būtų aiškiai parodoma ES intervencijos logika siekiant kiekvieno strateginio tikslo.

REKOMENDACIJOS DĖL VEIKLOS ATASKAITŲ

Komisija turėtų nustatyti konkrečius pasirengimo narystei finansinės pagalbos programos tikslus ir šiuos tikslus įtraukti į veiklos ataskaitas, kurios yra teikiamos kartu su preliminarium biudžeto projektu.

REKOMENDACIJOS DĖL PROJEKTŲ PASIŪLYMŲ

Komisija turėtų paraginti Turkijos valdžios institucijas parengti tokius projektų pasiūlymus, kurie ES finansavimo strateginius tikslus leistų pasiekti per realistišką laikotarpį.

AR EUROPOS KOMISIJA UŽTIKRINO, KAD TAIKANT DECENTRALIZUOTO ĮGYVENDINIMO SISTEMĄ BŪTŲ LAIKU IR SĖKMINGAI PASIEKTI PROJEKTŲ IŠDIRBIAI IR TIKSLAI?

69. Nors ir patvirtintos Komisijos, DIS institucijos vykdydamos 2002–2004 m. nacionalines programas stokojo darbuotojų ir laiku neįgyvendino visų audituotų projektų bei programų. Vis dėlto nepaisant įgyvendinimo problemų ir vėlavimų, DIS daugeliu atvejų leido pasiekti audituotų projektų planuotus išdirbius ir užtikrinti rezultatų tvarumą.

- 70.** Komisija pradėjo taikyti priemones, skirtas daugeliui DIS trūkumų šalinti. Galutinis šių pagerinimų poveikis gali būti įvertintas tik stebint PNPP projektų vykdymą ateinančiais metais.

REKOMENDACIJOS DĖL PROJEKTŲ RENGIMO

Komisija turėtų tęsti iniciatyvas gerinant DIS institucijų vykdomą projektų rengimą ir įgyvendinimą. Turėtų būti tinkamai taikomos tokios priemonės kaip privalomas poreikių įvertinimas ir geresnis sutarčių sudarymo tvarkaraštis.

AR EUROPOS KOMISIJA UŽTIKRINO, KAD BŪTŲ ĮDIEGTA VEIKSMINGA VEIKLOS PRIEŽIŪROS IR VERTINIMO SISTEMA?

- 71.** Komisija neturėjo informacijos, kuria remdamasi galėtų įrodyti pasirengimo narystei pagalbos veiksmingumą. Audito Rūmai nustatė, kad projekto kortelės suteikė pagrindą veiklos priežiūros sistemai jose nustatant projektų tikslus ir numatomus rezultatus, pagrįstus objektyviai patikrinamais rodikliais. Tačiau nustatyti tikslai dažnai nebuvo konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, svarbūs ir su laiko nuoroda, o rodikliai nebuvo pakankami tam, kad būtų galima prižiūrėti tikslų vykdymą.

REKOMENDACIJOS DĖL PROJEKTŲ VEIKLOS

Komisija turėtų užtikrinti, kad atskiruose projektų pasiūlymuose būtų nustatyti konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, svarbūs ir su laiko nuoroda tikslai tam, kad būtų galima parodyti, kaip jie prisideda prie strateginių tikslų vykdymo.

Komisija turėtų pagerinti su projektų įgyvendinimu ir jų veiklos vykdymu bei išdirbių gavimu susijusių ataskaitų teikimo mechanizmą ir turėtų užtikrinti, kad projektų veiklos priežiūra būtų vykdoma naudojant projekto kortelėje nustatytus rodiklius, leidžiančius įrodyti projektų tikslų įvykdymą.

Komisija turėtų užtikrinti, kad projekto išdavos (rezultatai ir poveikis) būtų skelbiamos kiekvieno projekto pabaigoje ir tam tikrais intervalais jam pasibaigus, kad teikiama informacija apie veiklos rezultatus galima būtų pasiremti planuojant būsimą veiklą.

REKOMENDACIJOS DĖL PROGRAMOS ĮVERTINIMO

Komisija turėtų atlikti visos pasirengimo narystei pagalbos Turkijai programos įvertinimą.

Šią ataskaitą Audito Rūmai priėmė Liuksemburge 2009 m. spalio 22 d. įvykusiame Audito Rūmų posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Vítor Manuel da Silva Caldeira
Pirmininkas

AUDITUOTŲ PROJEKTŲ SĄRAŠAS

Projekto pavadinimas	Budžete numatytas ES įnašas (milijonais eurų)	Numatyta sutartyje (milijonais eurų)	Sumokėtas ES įnašas (milijonais eurų)
<i>Jūrų sauga</i>	2	2	2
<i>Fitosanitarinis „acquis“</i>	4	3	3
<i>Policijos teismo medicina</i>	5	4	4
<i>Kultūrinės teisės</i>	3	2	1
<i>Vartotojų apsauga</i>	3	1	1
<i>Biocidai ir vanduo</i>	5	4	4
<i>Muitinės modernizavimas</i>	17	12	11
<i>Mokesčių administravimas</i>	5	5	5
<i>Kelių transportas</i>	5	4	3
<i>Probacijos tarnyba</i>	2	1	1
<i>Rytų Anatolijos vystymo programa (EADP)</i>	45	43	43
IŠ VISO ES išlaidų	95	82	78
IŠ VISO Turkijos išlaidų	11	8	7
ES + nacionaliniai įnašai	106	90	85

KOMISIJOS ATSAKYMAI

SANTRAUKA

IV.

Komisija pripažįsta, kad nuo 2003 m. vyko mokymosi valdyti decentralizuoto įgyvendinimo sistemą Turkijoje procesas. Tačiau, nepaisant pradinių trūkumų projektų ir programų įgyvendinimo lygmeniu, projektai sėkmingai įgyvendinti ir dauguma pasiektų rezultatų yra ilgalaikiai.

VI.

Komisija mano, kad, nustačius griežtas Turkijos įgyvendinimo sistemos akreditavimo sąlygas ir tas sąlygas atidžiai stebint, bus užtikrintas veiksmingas pasirengimo narystei pagalbos įgyvendinimas.

VII.

Komisija nustatė finansinei pagalbai taikomą intervencijos logiką, remdama si Stojimo partnerystės programa (SP), Daugiamečiu preliminarium planavimo dokumentu (DPPD) ir nacionalinėmis strategijomis, ir ją laiko tinkama sistema. Komisija pripažįsta, kad strateginiai DPPD uždaviniai ir rodikliai pagal PNPP gali būti toliau gerinami; darbas ta linkme vykdomas. Patvirtinus PNPP tapo būtina, kad projektai turėtų konkrečius, išmatuojamus, pasiekiamus, svarbius ir su laiko nuoroda (SMART) tikslus ir svarbius, priimtinius, patikimus, paprastus ir atsparius (RACER) rodiklius, ir šie tikslai bei rodikliai sistemingai tikrinami. Dėl jau teikiamos pasirengimo narystei pagalbos Turkijai (PNPT) pasirengimo narystei pagalbos pagal PNPP veiksmingumo vertinimas bus atliekamas sektoriaus arba programos lygmeniu, nes vertinimas projekto lygmeniu laikomas neekonomišku.

VIII.

2008–2009 m. Komisija kartu su Turkijos institucijomis pradėjo įgyvendinti nemažai priemonių, siekdama pagerinti pasirengimo narystei pagalbos programavimą ir įgyvendinimą. Priemonės toliau rengiamos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

3.

Turkija EB finansinę pagalbą pagal decentralizuoto įgyvendinimo sistemą (akredituotą 2003 m. spalio mėn.) įgyvendina nuo 2003 m.

PNPP pagalba Turkijai teikiama nuo 2007 m. Ja papildoma pagalba, pagal pasirengimo narystei pagalbos Turkijai (PNPT) priemonę suteikta nuo 2002 iki 2006 m.

Atsižvelgdama į 2004 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadą, ES Turkijos atžvilgiu vykdo pasirengimo narystei strategiją, pagrįstą trimis elementais: nuolatine Turkijos pažangos stebėseną pagal Kopenhagos politinius kriterijus, griežtomis stojimo derybomis bei ES ir Turkijos pilietinės visuomenės dialogo skatinimu. Programuojant nuo 2004–2005 m. remiamasi šiais elementais ir 2005 m. spalio mėn. prasidėjusiomis stojimo derybomis.

4.

Apskritai 2007–2013 m. Turkijai pagal PNPP skirta 4,9 mlrd. EUR, ir ši suma yra gerokai didesnė, palyginti su 1,25 mlrd. EUR, skirtų pagal pasirengimo narystei pagalbos Turkijai (PNPT) priemonę 2002–2006 m.

PASTABOS

12.

Komisija sukūrė finansinės pagalbos programavimo strateginio planavimo sistemą. Ši sistema apima Daugiamečių preliminarų planavimo dokumentą (DPPD), kuriuo, kaip ir Stojimo partnerystės programa, vadovaujama programuojant pagalbą Turkijai pagal PNPP.

13.

Veiklos ataskaitos (VA) turi būti visiškai susijusios su metine valdymo programa (MVP), jose turi būti pateikiami tie patys politikos tikslai ir rodikliai. Taigi „specialieji“ VA tikslai turi būti susiję su politika. Šiems politikos tikslams skirtas finansavimas nurodytas prie „pagrindinių su išlaidomis susijusių išdirbių“.

Nurodant planuojamas intervencijos sritis ir nustatant konkrečius PNPP finansavimo tikslus ir prioritetus veiklos ataskaitose remiamasi Daugiamečių preliminarų planavimo dokumentu (DPPD). DPPD yra teisinė prievolė pagal PNPP reglamentą; jie tvirtinami Komisijos sprendimu trejų metų laikotarpiui. VA sunku nustatyti finansinius tikslus, jose reikalaujama, kad išvardytiems išdirbiams biudžetas būtų parengtas likus beveik metams iki susijusių biudžetinių metų. Šio lygmens biudžeto paskirstymas rengiamas tik programavimo etape, kuris užbaigiamas biudžetiniais metais.

Komisija ieško būdų pagerinti informaciją, kurią teikia šiomis aplinkybėmis. Kalbant apie 2010 m. veiklos ataskaitą, finansiniai asignavimai jau buvo paskirstyti (2008 ir 2009 metams) pagal prioritetinę sritį, todėl galima imtis tolesnių veiksmų, kad būtų pateikta išsamesnės informacijos. Komisijoje sudaryta darbo grupė, kuri turėtų rasti, kaip pagerinti visas veiklos ataskaitas, įskaitant ir susijusias su plėtros politika.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

15.

Stojimo partnerystės programa (SP) pagrįsta tuo, kas „iš esmės“ yra realiai pasiekama. Paskutinė SP prioritetų trūkumų analizė, atlikta 2007 m., iš tikrųjų parodė, kad didelė dalis prioritetų per nustatytą laikotarpį nepasiekta. Taip yra iš dalies dėl pastaraisiais metais sulėtėjusių Turkijos politinių reformų ir didesnių iššūkių, susijusių su stojimo derybomis su Turkija.

16.

Stojimo partnerystės (SP) prioritetų turi būti siekiama naudojantis ne tik PNPP pagalba, bet ir nacionalinėmis priemonėmis bei kitų donorų pagalba, taip pat nefinansinėmis, pvz., politinėmis, priemonėmis. Be to, daliai SP prioritetų nereikalinga EB finansinė pagalba arba jie neturi būti remiami; teisinėms reformoms reikalingi politiniai (vyriausybės, Parlamento) sprendimai, o ne institucijų stiprinimo (IS) parama.

18.

Turkijos vyriausybė, reaguodama į 2008 m. stojimo partnerystės programą, parengė išsamų nacionalinį *acquis* priėmimo planą (NAPP). NAPP nustatyti finansinių poreikių rodikliai pagal sektorius arba sritis.

19.

DPPD pateiktos rekomendacijos, kurių SP prioritetų pirmenybine tvarka siekti naudojantis PNPP pagalba.

Kalbant apie tikslą atitikti *acquis* kriterijus, DPPD nustatyta, kad parama priimant ir įgyvendinant *acquis communautaire* teikiama pirmenybine tvarka tose srityse, kuriose reikia suderinti daug teisės aktų ir didelių investicijų, t. y. daugiausia žemės ūkio sektoriuje bei teisingumo, laisvės ir saugumo sektoriuje. 2007–2009 m. programose didžiausias finansavimas iš tikrųjų sutelktas tuose sektoriuose.

Nuo to laiko, kai atliktas auditas, Komisija 2009 m. pavasarį sudarė sutartį su ekspertų grupe dėl finansinei pagalbai Turkijai taikomos intervencijos logikos vertinimo. Vertinime daroma išvada, kad DPPD yra dalis nuoseklios strateginės arba intervencijos logikos. Jame taip pat teigiama, kad dar yra kur gerinti DPPD tikslų išmatuojamumą, nors galimybė išmatuoti tikslus tam tikrose veiksmų srityse priklauso ne tiek nuo modelio, kiek nuo politinio palaikymo (rizika arba prielaidos).

Komisija yra įsipareigojusi toliau gerinti pasirengimo narystei institucijų stiprinimo paramos Turkijai intervencijos logiką ir strateginę sistemą. Tolesni veiksmai po Turkijai teikiamo pasirengimo narystei finansavimo intervencijos logikos vertinimo planuojami 2010 m.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

23.

Komisija mano sukūrusi pakankamą PNPT projektų vertinimo sistemą. Pagal PNPT atitiktis Stojimo partnerystės prioritetams buvo vienas iš atrankos kriterijų. Į PNPT projektų korteles įtrauktas ryšio su Stojimo partnerystės programa ar NAPP arba tinkamumo pagal Stojimo partnerystės programą ar NAPP skirsnis. Vertinama projektų pasiūlymus Komisija patikrino, ar pasiūlymai pakankamai atitinka Stojimo partnerystės prioritetus. Stojimo partnerystės prioritetai kartais yra labai platūs ir dėl to reikia sujungti kelis projektus ar kitas priemones.

Pagal PNPP priemonę ši sistema buvo toliau plėtojama ir tobulinama remiantis įgyta patirtimi ir taikant naują projektų vertinimo procedūrą, kuri apima sistemingą projekto tiesioginio ryšio su Stojimo partnerystės prioritetais tikrinimą nuo pat ankstyvo projekto idėjos etapo.

Komisija renkasi remdamasi projektų tinkamumo pagal Stojimo partnerystės programą, DPPD ir esamas sektoriaus strategijas vertinimu ir projektų užbaigtumo, kokybės ir savinimosi lygiu.

Nuo to laiko, kai atliktas auditas, pradedant 2010 m. programavimu (pradėtu 2009 m. liepos mėn.), sudaromos sektorių darbo grupės, kurios nuo pat programavimo proceso pradžios turi įvertinti sektoriaus poreikius ir rinkti arba nustatyti tinkamiausius ir didžiausio prioriteto konkretaus sektoriaus projektus pagal sektoriaus strategijas (esamas) ir Stojimo partnerystės programą, nacionalinį *acquis* priėmimo planą (NAPP) ir DPPD. Dabar projektų idėjos nustatomos ne vieneriems, kaip būdavo seniau, o dviem metams.

26.

Komisija sutinka, kad ankstesnių projektų rodikliai ir baziniai duomenys gali būti gerinami. Tai pripažįstama Turkijos programavimo proceso dokumente, dėl kurio susitarė Turkijos valdžios institucijos ir Komisija; pagal jį nuo 2007 m. reikalaujama, kad pasiekimo poveikio ir rezultatų rodikliai būtų įvertinti kiekybiškai, patikrinami ir su laiko nuoroda.

Nuo to laiko, kai atliktas auditas, pradedant 2009 m., projektų tikslai ir laukiami rezultatai yra SMART, o projektų veiklos priežiūros rodikliai yra RACER.

Jungtinio stebėsenos komiteto (JSK) 2009 m. sausio mėn. išvadose dėl programavimo susitarta, kad ES generalinis sekretoriatas (ESGS) nuo 2009 m. nacionalinės programos sutelks techninę pagalbą, kad patikrintų, ar projektų pasiūlymuose nustatyti SMART tikslai ir RACER rodikliai, taip pat padėtų gavėjams šiuo atžvilgiu pagerinti savo projektų korteles.

27.

Su Rytų Anatolijos vystymo programa (EADP) susijęs darbas pradėtas 2000 m., kai padėtis regione dar buvo ekstremali ir buvo neįmanomas joks judėjimas be karinės palydos. Tokiomis sąlygomis buvo neįmanoma atlikti nuodugnaus vertinimo ir bazinių duomenų tyrimo, kad būtų galima gauti svarius rodiklius. Nepaisant to, pasirinkta rengti programą vienam iš neturtingiausių Turkijos regionų ir pavesti Techninės pagalbos grupei programos pradiniam etape atlikti keturių provincijų kaimo bendruomenių tyrimą bei jų poreikių įvertinimą. Šis įvertinimas buvo dotacijos schemos plano (t. y. turinio) pagrindas. Turkijos valdžios institucijos toliau planuoja atlikti poveikio vertinimą, kuriame bus įvertintas keturių komponentų veiksmingumas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

28.

Konkretūs projekto reikalavimai buvo išsamiai nustatyti dviem atvejais iš 11 tikrintų projektų, kitais atvejais – tik iš dalies.

Mokydamosi iš patirties Komisija nustatė, kad nuo 2004–2005 m. poreikių ir galimybių įvertinimas bei būtinos projekto ir techninės specifikacijos yra oficialus pasirengimo narystei reikalavimas.

Pagrindiniai veiksniai pagrindžiant projekto užbaigtumą yra pateikti poreikių įvertinimai, galimybių studijos ir rinkos tyrimai.

29.

Fitosanitarinio *acquis* projekte pasiekti visi jo tikslai, išskyrus vieną – tikslą, kad per projekto vykdymo laikotarpį bus akredituota laboratorija. Didesnės laboratorijos buvo akredituotos ir labai prisidėjo prie importo kontrolės gerinimo, nes leido atlikti nemažai tyrimų, kurių anksčiau nebuvo galima atlikti. Tai, kad mažesnės laboratorijos nebuvo akredituotos, nepakenkė bendrai iš projekto gautai naudai.

30.

PNPP Turkijos programavimo proceso dokumente teigiama, kad projekto galimybės tikrinamos, kiek tai įmanoma, projekto idėjos etape, o nuodugniau tikrinama projekto kortelės etape, įskaitant galimybių studijų vertinimą, kaip reikalaujama.

34.

Nuo to laiko, kai atliktas auditas, 2009 m. pradžioje Komisija susitarė su Turkijos valdžios institucijomis dėl priemonių, skirtų programavimo procesui toliau stiprinti ir jam nuosekliai taikyti. Visų pirma susitarė gerokai pailginti projektams nustatyti skirtą laiką, ir patobulinti konsultavimą ir patarimus, kuriuos linijinėms ministerijoms nustatymo etape teikia ESGS ir EK, siekiant užtikrinti, kad nustatyti projektai geriausiai atitiktų stojimo proceso prioritetus, ir geriau įvertinti tikėtiną nustatytų projektų efektyvumą ir veiksmingumą. 2009 m. liepos mėn. priėmus naujus ESGS skirtus teisės aktus ir sustiprinus ESGS personalą, šiai užduočiai bus galima skirti daugiau žmogiškųjų išteklių.

38.

Įvertinta, kad akreditacijos etape DIS įstaigos turėjo pakankamai išteklių. Tačiau dėl vėlavusio CFSA teisės akto priėmimo pirmaisiais priemonės metais personalo daugėjo ne taip greitai, kaip didėjo finansavimas. Reaguodama į tai, Komisija nustatė kiekybinius tinkamo personalo lygio tikslus, kaip sąlygą, kad Turkijai būtų skirta daugiau lėšų. Taigi CFSA darbuotojų skaičius padidintas nuo 20 2002 m. iki daugiau kaip 100 2008 m. Pagal 2009 m. liepos mėn. priimtą naują teisės aktą dėl ESGS šios institucijos darbuotojų skaičius padidės nuo 80 iki 300; darbuotojus samdyti jau pradėta.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

39.

Susitarta pratęsti tik 2002 ir 2003 m. programų sutartyse nustatytus terminus programų lygmeniu, siekiant atsižvelgti į dėl DIS struktūrų akreditavimo vėluojantį įgyvendinimą. 2004 ir 2005 m. programoms ir kai kuriems 2006 m. programos projektams pratęsti tik įgyvendinimo laikotarpiai.

2 langelis

Vėlavimų dėl DIS personalo ir patirties stokos pavyzdžiai

Nepaisant to, kad vėluota rengti konkursus, Kelių transporto projektas 2004 m. nacionalinėje programoje užbaigtas sėkmingai ir jo tikslai pasiekti.

Nepaisant vėlavimų, Fitosanitarinio *acquis* projektas 2002 m. nacionalinėje programoje įgyvendintas sėkmingai ir naudingai prisideda prie importo kontrolės.

40.

Nors vėluota įgyvendinti PNPT projektus, tai nepakenkė projektų įgyvendinimui ir nesumažino galutinės projektų naudos bei laukiamo poveikio.

41.

Komisija pasimokė iš vėlavimų surengti konkursus ir nurodė, kad nuo 2005 m. ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo metinės nacionalinės programos patvirtinimo EK delegacijai tvirtinti būtų pateiktas visas konkurso dokumentų rinkinys.

2007 m. patvirtinus PNPP, visos institucijos naudos gavėjos CFSA konkurso dokumentų projektus turi pateikti iškart po atitinkamos nacionalinės programos patvirtinimo – taip siekiama užtikrinti, kad pasirengimas konkursui prasidėtų prieš pasirašant Finansavimo susitarimą, kuriam įsigaliojus gali būti pradėtas įgyvendinimas.

42.

Komisija pripažįsta, kad tiekimo sutarčių pagal Audito Rūmų audituotus projektus sudarymas vėlavo. Tačiau įranga įsigyta ir, kaip planuota, padėjo siekti projekto tikslų. Vienintelė išimtis – muitinės projektas, kurio dvi viešųjų pirkimų procedūros buvo nesėkmingos.

Komisija kol kas ėmėsi priemonių pasirengimo viešiesiems pirkimams kokybei pagerinti, siekdama išvengti nesėkmingų konkursų ir užtikrinti įgyvendinimą laiku: pagal PNPP visą visų projektų, kuriuose yra tiekiamų komponentų, programavimo etapą sistemingai atliekami rinkos tyrimai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

44.

Paaiškėjo, kad tarpinių terminų nustatymas yra naudinga priemonė viešiesiems pirkimams ir sutarčių sudarymui paspartinti, ir, EK bei Turkijai susitarus, jie bus nustatomi ir ateityje. Pasimokius iš patirties, ši sistema išplėsta, ir dabar nustatomi ne tik konkurso dokumentų pateikimo EK delegacijai *ex-ante* kontrolei atlikti terminai, kaip buvo 2005 programavimo metais, bet ir vertinimo ataskaitų bei sutarčių pateikimo terminai.

47.

Reaguodama į Komisijos sąlygas, nustatytas DIS akreditacijai pagal PNPP, CFSA toliau stiprino savo sistemą, skirtą linijinių ministerijų gebėjimui įgyvendinti projektus vertinti, – aiškiai apibrėžė procesus, patobulino gaires bei ministerijų mokymą ir užtikrino veiksmingo jų taikymo priežiūrą nacionalinėje įgaliotojo pareigūno tarnyboje. Komisija, 2010 m. pradžioje atlikdama tolesnį auditą, išsamiai tikrins, kaip laikomasi akreditacijos sąlygų. Dabartiniu Komisijos vertinimu, CFSA atitinka PNPP DIS akreditacijos sąlygas.

49.

Komisija ištaisė rodiklių ir bazinių duomenų nustatymo trūkumus, buvusius ankstesniuose PNPT projektuose. Dabar reikalaujama, kad projektų tikslai ir laukiami rezultatai būtų SMART, o projektų veiklos priežiūros rodikliai – RACER. Ar to laikomasi, tikrina Komisija ir ESGS.

51.

Žr. atsakymą į 29 dalies pastabas.

54.

Sukurta išsami priežiūros sistema ir DIS dalyviams aiškiai paskirstytos funkcijos. CFSA yra atsakinga už įgyvendinimo priežiūrą sutarčių ir finansiniu požiūriu. Naudos gavėjas prižiūri projekto veiklos įgyvendinimą techniniu požiūriu. ESGS yra atsakingas už įgyvendinimo priežiūrą projekto rezultatų lygmeniu, taip pat sektoriaus ir programos lygmeniu. Nacionalinė įgaliotojo valstybės pareigūno tarnyba yra atsakinga už DIS įgyvendinimo bendrojo veikimo, įskaitant priežiūros sistemos veikimą, priežiūrą. EK delegacija prižiūri DIS veikimą sutarčių, projektų, sektorių ir programų lygmeniu.

Be to, nuo to laiko, kai atliktas auditas, 2009 m. sausio mėn. JSK susitarė dėl į rezultatus orientuotos priežiūros sistemos diegimo, kad PNPP būtų papildyta nepriklausoma išorės priežiūra.

55.

ESGS kartu pirmininkauja Jungtiniam stebėsenos komitetui ir Sektorių stebėsenos pakomitečiui (SSP), kurie atlieka programų ir projektų įgyvendinimo peržiūrą sektorių lygiu. Šie posėdžiai organizuoti reguliariai ir leido prireikus imtis taisomųjų veiksmų rezultatų ir tikslų pasiekimui užtikrinti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Naudos gavėjas kas mėnesį arba du kartus per mėnesį rengia projekto valdymo posėdžius, kuriuose dalyvauja CFSA, EK delegacija ir rangovas. ESGS dar nedalyvavo tuose posėdžiuose. Priėmus naują ESGS teisės aktą, įsteigus atskirą stebėsenos padalinį ir sustiprinus susijusį personalą, ESGS ketina nuo 2010 m. dalyvauti atskirų projektų valdymo posėdžiuose, kurie labai aktualūs sektorių arba programų požiūriu.

JSK ir SSP protokolai rengiami reguliariai. Atskirų PNPT projektų valdymo posėdžių protokolai nerengti reguliariai. Pagal PNPP užtikrinamas raštiškas tokių posėdžių protokolavimas.

56.

Komisija sutinka, kad naudos gavėjų parengtų PNPT projektų priežiūros ataskaitų kokybė buvo skirtinga. Riziką, kylančią dėl tam tikrų priežiūros ataskaitų trūkumų, sušvelnino EK delegacijos atlikta priežiūra, rangovų pažangos ataskaitos ir tarpinių vertinimo ataskaitų išorės perspektyva.

Tai, kad šešių mėnesių priežiūros ataskaitose ne visais atvejais paminėti trūkumai ir vėlavimai, nereiškė, kad jie nebuvo nustatyti ir ištaisyti.

Nuo to laiko, kai atliktas auditas, siekdamas šalinti nustatytus trūkumus, Komisija su DIS institucijomis susitarė dėl naudos gavėjo priežiūros ataskaitų formato, dažnumo ir kokybės kontrolės procedūrų.

57.

Sukurta sistema, leidžianti reguliariai stebėti projektų įgyvendinimą ir nustatytų kartelių pasiekimą. Sistema apėmė šešių mėnesių ataskaitas, kurias visi naudos gavėjai ESGS pateikė rengdamiesi du kartus per metus vykstantiems Sektorių stebėsenos pakomitečio (SSP) posėdžiams. Šios ataskaitos ne visada pildytos taip, kaip numatyta.

Nuo to laiko, kai atliktas auditas, Komisija susitarė dėl keleto priemonių, skirtų priežiūros sistemai stiprinti. Tai – dviejų esamų priežiūros ataskaitų sujungimas į vienu formatu kas ketvirtį ir ESGS, ir CFSA teikiamą ataskaitą, ir atidesnis šių ataskaitų kokybės tikrinimas pasitelkiant naujai įsteigtą ESGS priežiūros padalinį. Naują sistemą ESGS pirmą kartą taikė per Sektorių stebėsenos pakomitečio posėdžius antrąjį 2009 m. pusmetį.

Be to, 2009 m. sausio mėn. JSK susitarė dėl į rezultatus orientuotos priežiūros (ROP) sistemos, kuri nuo 2010 m. suteiks papildomą projekto įgyvendinimo išorės perspektyvą. ROP ataskaitos bus teikiamos greičiau ir dažniau už ankstesnes tarpines vertinimo ataskaitas.

Kaip ir per DIS, jungtines stebėsenos struktūras (JSK ir SSP), taip pat per įdiegtą išorės ROP sistemą vykdoma priežiūra, EK delegacija pati toliau stebi projektų įgyvendinimą, atlikdama vizitus į projektų vietą, analizuodama ataskaitas ir reguliariais intervalais teikiamas priežiūros ataskaitas (vadinamuosius priežiūros žemėlapius).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

59.

Žr. atsakymą į 57 dalies pastabas.

60.

Į priežiūros ataskaitos formatą, parengtą 2009 m. vasarą, – nuo to laiko, kai atliktas auditas, – yra įtraukti rodikliai (esama projekto būklė pagal projekto rezultatų rodiklius), pagrindinė veikla ataskaitiniu laikotarpiu, esamos problemos ir rizika, numatomos problemos ir rizika, taip pat planuojama veikla. Ši informacija arba duomenys pateikiama apie kiekvieną projekto komponentą.

61.

Pagal PNPT tam tikra informacija apie rezultatus ir laukiamą projektų poveikį pateikta galutinėse rangovų parengtose projektų ataskaitose, naudos gavėjų parengtose paskutinėse priežiūros ataskaitose ir tarpinėse vertinimo ataskaitose.

Nuo to laiko, kai atliktas auditas, įgyvendinus PNPP projektus, Komisija savo galutinėje projekto įgyvendinimo peržiūroje (priežiūros plane) sistemingai vertina tikslų pasiekimą ir projektų tvarumą. Nuo 2009 m. reikalaujama, kad naudos gavėjai teiktų ketvirtines priežiūros ataskaitas. Be to, taikant 2010 m. pradėsiančią veikti į rezultatus orientuotą priežiūros sistemą bus užtikrintas dažnesnis išorės ataskaitų teikimas. Remiantis šiomis papildomomis ataskaitomis bus galima geriau spręsti apie rezultatų pasiekimą ir projekto poveikį projekto pabaigoje.

(Žr. atsakymą į 57 dalies pastabas.)

62.

Nuo 2003 m. Komisija turi tarpinio vertinimo sistemą, kuria naudojantis atliekamas reguliarus sektorinis ir teminis pagalbos Turkijai vertinimas. Kadangi tai atliekama įgyvendinant projektą, o ne projektą įgyvendinus, tai negali būti laikoma *ex-post*. Nepaisant to, pagrindiniai tikslai buvo įvertinti, kaip pasirengimo narystei pagalba prisidedama prie bendro stojimo proceso, ir pasidalyti įgyta patirtimi bei pateikti rekomendacijų, kaip didinti pagalbos aktualumą, veiksmingumą, efektyvumą, poveikį ir tvarumą.

Nuo to laiko, kai atliktas auditas, Komisija pakeitė šią sistemą nauja tarpinio vertinimo priemone, kuria siekiama vertinti, kaip pasirengimo narystei pagalba Turkijai prisidedama prie bendro stojimo proceso ir, kalbant konkrečiau, prie strateginių DPPD tikslų, taip pat pateikė rekomendacijų ir pasidalijo įgyta patirtimi.

Komisija visos PNPT (2002–2006) *ex-post* vertinimą atliks, kai bus įgyvendinti visi projektai.

Sisteminis *ex-post* vertinimas „projekto lygmeniu“ nėra nei ekonomišką (per brangus), nei prasmingą, ypač kai vertinamas poveikis ir tvarumas, kurie dažnai kiekvieno atskiro projekto atveju negali būti atskiri, bet turi būti vertinami platesniame kontekste, kai atsižvelgiama į visą susijusią pagalbą, taip pat politikos priemones ir reformas. Todėl sisteminis *ex-post* vertinimas pagrįstas aukštesniu nei projekto lygmeniu, t. y. sektorių, temų, finansinių priemonių, programų ir kitais lygmenimis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

64.

Komisija ėmėsi arba imasi priemonių projektų ar priežiūros duomenims pagerinti, aiškesnei strateginei sistemai sukurti ir projektų prioritetų nustatymo ar atrankos procesui pagerinti.

65.

Nuo 2003 m. teikiant pasirengimo narystei pagalbą Turkijai vadovaujamosi Stojimo partnerystės programa.

Pradėjus įgyvendinti PNPP, pagerėjo atitikties Stojimo partnerystės prioritetams tikrinimas. Sistemingas atitikties Stojimo partnerystės programai (ir DPPD) vertinimas atliekamas nuo projekto idėjų etapo.

Nuo 2009 m. liepos mėn. sektorių darbo grupės prisideda prie sistemingo sektorių poreikių įvertinimo ir projekto idėjų prioritetų nustatymo per dvejų metų laikotarpį.

Tai užtikrina visišką atitiktį Stojimo partnerystės prioritetams ir DPPD strateginiams tikslams.

66.

Komisija nustatė PNPP finansinei pagalbai Turkijai taikomą intervencijos logiką, įskaitant (pradedant nuo svarbiausio) Asociacijos susitarimą, Muitų sąjungos susitarimą, įgaliojimą derėtis, metinės pažangos ataskaitas ir plėtros strategiją, Stojimo partnerystės programą, DPPD, metines programas.

Stojimo partnerystės programoje nenustatyta pasirengimo narystei prioritetų hierarchija. Tik DPPD, remiantis Stojimo partnerystės programa, nustatomi finansavimo pagal PNPP prioritetai.

Nors intervencijos logika laikoma patikima, nustatyta trūkumų nustatant strateginius tikslus, kurie dabar taisomi. Strateginiai finansinės pagalbos tikslai Turkijai nustatomi esant tam tikram netikrumui dėl politinių reformų ir stojimo derybų tempo.

67.

Komisija ėmėsi arba imasi priemonių, siekdama toliau pagerinti projektų ar priežiūros duomenis ir padidinti strateginių tikslų išmatuojamumą.

Nuo 2003 m. sėkmingai atliekami tarpiniai vertinimai remiantis esamais projektų ir priežiūros duomenimis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

68.

Nuo to laiko, kai atliktas auditas, 2009 m. vasarą pradėtas darbas, kuriuo siekiama padidinti strateginių tikslų išmatuojamumą ir pagerinti rezultatų rodiklius.

Rekomendacijos dėl strateginių tikslų

Komisija, remdamasi Stojimo partnerystės programa ir DPPD, kuriuos laiko tinkama sistema, sukūrė finansinės pagalbos intervencijos logiką. Komisija pripažįsta, kad strateginiai tikslai ir rodikliai gali būti dar gerinami; darbas ta linkme vykdomas.

Komisija yra įsipareigojusi toliau gerinti pasirengimo narystei institucijų stiprinimo paramos Turkijai intervencijos logiką ir strateginę sistemą. Suplanuoti tolesni veiksmai po Turkijai teikiamo pasirengimo narystei finansavimo intervencijos logikos vertinimo.

PNPP I komponento pagalbos Turkijai veiksmingumą užtikrina sektorių darbo grupės, (galimų) naudos gavėjų mokymas ir patikimas bendras Turkijos ir Komisijos projektų vertinimo bei atrankos procesas.

Rekomendacijos dėl veiklos ataskaitų

Komisija ieško būdų pagerinti informaciją, kurią ji teikia šiomis aplinkybėmis. Komisijoje sudaryta darbo grupė, kuri turėtų rasti sprendimą, kaip pagerinti visas veiklos ataskaitas, įskaitant ir susijusias su plėtros politika.

Rekomendacijos dėl projektų pasiūlymų

Strateginiai ES finansavimo tikslai yra susiję su ES politiniu stojimo procesu, susijusiu su Turkija. Komisija labai ragina ir ragins Turkiją ir politiniu, ir techniniu lygmeniu daryti pažangą laikantis pasirengimo narystei tikslų ir Stojimo partnerystės prioritetų. Tai apima projektų, kurie galėtų padėti siekti tų tikslų ir prioritetų, rengimą.

Pagal PNPP programavimą institucijų stiprinimui Komisijos departamentai sukūrė procedūras, padedančias skatinti rengti projektų pasiūlymus, geriausiai įvykdančius strateginius pasirengimo narystei tikslus per realų laikotarpį, ir palengvinančias tokių projektų pasiūlymų rengimą. Tai apima strateginę sistemą (Stojimo partnerystės programa, DPPD, sektorių darbo grupės ir (arba) strategijos), projektų nustatymą (PNPP programavimo proceso dokumentas, sektorių darbo grupės, poreikių įvertinimo ir (arba) galimybių studijų reikalavimas) ir projektų atranką (atitikties strateginei sistemai vertinimas, projekto užbaigtumo vertinimas, kokybė ir tvarumas).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

69.

Akreditacijos etape įvertinta, kad DIS institucijos turėjo pakankamai išteklių. Tačiau pirmaisiais priemonės metais darbuotojų daugėjo ne taip greitai, kaip didėjo finansavimas. Reaguodama į tai Komisija nustatė kiekybinius pakankamo personalo lygio tikslus, kaip sąlygą, kad Turkijai būtų skirta daugiau lėšų. Priėmus naujausius ESGS skirtus teisės aktus darbuotojų iš viso padaugės nuo 80 iki 300.

Rekomendacijos dėl projektų įgyvendinimo

Komisija mano, kad, nustačius griežtas Turkijos įgyvendinimo sistemos akreditavimo sąlygas ir tas sąlygas atidžiai stebint (gresiant sankcijoms), bus užtikrintas veiksmingas pasirengimo narystei pagalbos įgyvendinimas.

Ir toliau bus taikomas reikalavimas atlikti poreikių įvertinimus, galimybių studijas ir kitus parengiamuosius tyrimus. Galimi naudos gavėjai toliau bus mokomi projektų rengimo ir įgyvendinimo temomis.

Geresnis sutarčių sudarymo tvarkaraštis parengiamas taikant parengiamuosius projektų koncepcijos rengimo reikalavimus, rengiant mokymą, CFSA atliekant dar nuodugnesnį tikrinimą, taip pat tikrinant Komisijai.

71.

Komisija sutinka, kad ankstesnių projektų rodikliai ir baziniai duomenys gali būti gerinami.

Dabar jau reikalaujama, kad projektų tikslai ir laukiami rezultatai būtų SMART, o projektų veiklos priežiūros rodikliai – RACER. Ar to laikomasi, griežtai tikrina Komisija ir ESGS.

Rekomendacijos dėl projektų veiklos

Pagal PNPP reikalaujama, kad projektai turėtų SMART tikslus ir RACER rodiklius, ir šiuos tikslus bei rodiklius sistemingai tikrina Komisija ir ESGS.

Konkrečių priemonių, siekiant pagerinti priežiūros sistemą, imtasi 2008–2009 m., įskaitant naują arba patobulintą priežiūros ataskaitos formatą, atidesnį šių ataskaitų kokybės tikrinimą, kurį atlieka ESGS priežiūros padalinys, naują SSP posėdžių tvarkaraštį ir į rezultatus orientuotos priežiūros sistemos įdiegimą. Be to, EK delegacija toliau prižiūri projektų įgyvendinimą.

Rangovai teikia savo projekto dalies projekto ataskaitas, įskaitant galutinę ataskaitą sutarties pabaigoje. Pagal naują priežiūros ataskaitų formatą naudos gavėjas rengs priežiūros ataskaitas, įskaitant galutines priežiūros ataskaitas projektą užbaigus. EK delegacija įvairiais intervalais taip pat vykdo projektų priežiūrą.

Sistemingas *ex-post* vertinimas „projektų lygmeniu“ nėra Komisijos politika, nes tai neekonomiška.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos dėl programos įvertinimo

Komisija 2009 m. rugpjūčio mėn. sudarė vertinimo sutartį, pagal kurią bus vertinama, kaip pasirengimo narystei pagalba Turkijai prisidedama prie bendro stojimo proceso ir konkrečiai prie strateginių DPPD tikslų. Vertinimas apims pagalbą Turkijai nuo 2005 iki 2008 m.

Kaip ir ankstesnių finansinių priemonių kitose šalyse atveju, Komisija visos PNPT (2002–2006) *ex-post* vertinimą atliks, kai bus įgyvendinti visi projektai.

Europos Audito Rūmai

Specialioji ataskaita Nr. 16/2009

Europos Komisijos vykdomas pasirengimo narystei pagalbos Turkijai valdymas

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras

2009 — 47 p. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9207-574-3

doi:10.2865/66725

Kaip įsigyti ES leidinių?

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- knygyne, nurodę leidinio pavadinimą, leidėją ir (arba) ISBN kodą;
- tiesiogiai iš mūsų platintojų. Jų adresus rasite tinklavietėje: <http://bookshop.europa.eu> arba sužinosite kreipęsi faksu: +352 2929-42758.

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- Europos Komisijos atstovybėse arba delegacijose. Jų adresus rasite tinklavietėje: <http://ec.europa.eu> arba sužinosite kreipęsi faksu: +352 2929-42758.

ŠIOJE ATASKAITOJE AUDITO RŪMAI NAGRINĖJA KOMISIJOS VYKDOMĄ PASIRENGIMO NARYSTEI PAGALBOS TURKIJAI VALDYMĄ. YPAČ DAUG TRŪKUMŲ, BŪDINGŲ PASIRENGIMO NARYSTEI PROGRAMOMS, PASIREIŠKĖ PIRMUOJU, 2002–2006 M. PASIRENGIMO NARYSTEI PAGALBOS LAIKOTARPIU. KOMISIJA NEBUVO NUSTAČIUSI PAKANKAMAI KONKREČIŲ JOS VYKDOMO FINANSAVIMO TIKSLŲ, KAD BŪTŲ GALIMA ĮVERTINTI PROJEKTŲ REZULTATUS, IR NETURĖJO PAKANKAMAI INFORMACIJOS, KURIA REMDAMASI GALĖTŲ ĮRODYTI PASIRENGIMO NARYSTEI PAGALBOS VEIKSMINGUMĄ. TAČIAU NUMATYTIJEI APLANKYTŲ PROJEKTŲ IŠDIRBIAI BUVO PASIEKTI IR JŲ REZULTATAI GREIČIAUSIAI BUS TVARŪS.

NORS KOMISIJA JAU ATLIKO KAI KURIUOS REIKŠMINGUS PAGERINIMUS, AUDITO RŪMAI PATEIKIA KELETĄ REKOMENDACIJŲ DĖL TOLESNIŲ TAISOMŲJŲ PRIEMONIŲ. ESMINĖS GERINIMO SRITYS YRA FINANSINĖS PAGALBOS STRATEGINIŲ TIKSLŲ IR REALISTIŠKESNIŲ TERMINŲ TIKSLAMS NUSTATYMAS BEI TIKRŲJŲ PROJEKTŲ REZULTATŲ IR VEIKLOS PRIEŽIŪRA, REMIANTIS AIŠKIAIS TIKSLAIS IR TINKAMAIŠ RODIKLIAIS.

EUROPOS AUDITO RŪMAI